

Izhaja trikrat na teden vsaki torek, četrtek in sobota.

Stane za celo leto za Ameriko (izven Chicago) \$2.00. Za Evropo \$1.50. Za Chicago \$1.50.

Issued three times a week every Tuesday, Thursday and Saturday.

Subscription for United States (except Chicago) per year \$3.00, for Europe \$3.50. For City of Chicago \$3.50.

LIST ZA SLOVENSKI NAROD + GESLO + ZA RESNICO IN PRAVICO

Sloga jači

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1919, AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879

Gesloja tlači

ŠTEV. (No.) 143.

CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 7. DECEMBRA — THURSDAY, DECEMBER, 7, 1922.

LETO (Vol.) VIII.

RUSIJA HOČE DOBITI KONTROLO NAD ČRNEM MORJEM

Lausanne, 6. dec. — Interesi posameznih držav so se pričeli križati na mirovni konferenci v Lausanne. Velika Britanija in Rusija ste trčile skupaj. Obe bi rade dobile kontrolo nad Carigradom in ožinami Dardanel. Mirovna konferenca je razdeljena v tri tabore in sicer: Velika Britanija tvori posebno politiko glede Carigrada in Dardanel. Rusija tvori drugo, ki zopet gleda za svoje lastne koristi. Francija, Italija in Združene Države pa so skupne in zahtevajo popolno svobodo v prehodu preko ožin v Dardanelah in Bosporu.

Turčija je pripravljena sprejeti pogoje od vseh, ako se bodo skladali z njihovimi interesi. Odkrito povedano pa, boji se vseh, ker vsi jo hočejo, kolikor toliko gospodarsko zaslužiti. Zlasti se boji Velike Britanije, ker ona ji najbolj odločno grozi s svojimi zahtevami. Vsled tega se Turčija bolj zaupljivo nagiba na stran Rusije, da si tudi Rusija poželjivo gleda po Bosporu in hoče istega pobasati v svojo malho.

Rusija je že predložila konferenci svoje načrte po katerih naj bi se uvedla internacionalizacija v Carigradu in ožinah. Glavni želji Rusije ste, da bi Rusija okupirala Bosporsko ožino in štela iste nevtiraliteto. Drugo plat, to je, dardanelsko ožino pa naj bi imela pod svojo kontrolo Turčija, ki naj bi pazila na nevtiraliteto iste. Povrh tega Rusija zahteva, da se naredi strogo pravo za vse države. Odprta plovba bo dovoljena vsem trgovskim ladjam, odločno pa zahteva Rusija, da se ne dopusti plovbe nobenim bojnim ladjam skozi ožine.

Velika Britanija pa tem zahtevam odločno nasprotuje, ker taka pogodba bi njo popolnoma izpodrinila v Carigradu. Tudi če bi ona obdržala kontrolo nad Carigradom bi to ne bila za njo nobena korist. Stala bi v sredi dveh sovražnikov, ki bi jo vedno postrani gledala in pridno čez njo zabavljala. Njeno vojno brodovje pa bi moralo stati pred ožinami in bi ne moglo prodrati na pomoč v Carigrad če bi prišlo do konflikta. Zato Velika Britanija ne odobrava Rusko-Turških zahtev.

Francija, Italija in Združene Države pa zavzemajo napram Carigradu in ožinam drugo politiko. Te nimajo v teh krajih teritorialnih interesov, vsled tega se zavzemajo za zmernost politiko, za popolno internacionalizacijo Carigrada in ožin. Kar oni hočejo, je prosta plovba skozi ožine v Črno morje. Za drugo se ne menijo.

Kakor razvidno iz razvijajočih slučajev, bodo Rusi in Turki sprejeli svoje zahteve in iste zjedini li proti zaveznikom. Rusiji je mnogo ljubše, da ostane Carigrad in ožine pod Turško kontrolo, kakor pa, da bi prišel pod kontrolo zaveznikov, ki Rusijo gledajo postrani iz sebičnih ozirov. Ako zmagajo na konferenci zavezniki, pomeni za Črno morje in njegov izhod skozi ožine navadno "šrango," ki bo o bremenjevala rusko trgovino po samopojubnih željah zavezniških dardanelskih magnatov. Taka "šranga" se bo upostavila, pa naj dobi nad Carigradom glavno kontrolo Velika Britanija ali skupni zavezniki. Rusija se tega prav dobro zaveda, zato tu tu šepeče vročevrtnim Turkom na uho, da ne odnehajo kar tako na zavezniške zahteve. Turčija nadzira strani se pa zaveda, da je izšla iz

NOVA PREMOGARSKA STAVKA NA VIDIKU.

Chicago, Ill. 6. dec. — Kakor je bilo že prerokovano, da poravnava letošnje premogarske stavke ne bo držala dolgo, to že kažejo znaki iz gibanja premogarskih baronov. Prav sedaj ima mešani odbor svoj sestanek v Chicago. Ta mešani odbor je sestavljen na podlagi clelandske pogodbe, to je, sorazmerno so za stopani premogarij, operatorji in publika.

Po daljšem razmotrivanju je prišlo na dnevni red bodoči sistem pogajani. Ali se naj isti vrše po distriktih ali skupno. Prvo pomeni, da bi se mogli premogarij v vsakem lokalnem distriktu posebej pogajati z operatorji. Drugo pa, da bi se pogajali skupno kolektivno. Za prvega se zavzemajo zastopniki operatorjev. Za drugega se odločno zavzemajo Lewis in zastopniki premogarijev. Do kakšnega zaključka bodo v mešanem odboru prišli, se za enkrat še ne da ugibati. Vendar eno je gotovo, da se bodo precej časa lasali, predno bodo prišli do zaključka. Najbrže se bo s celo stvarjo zavleklo tja do 1. aprila 1923. Takrat bodo pa spet premogarij odšli na stavko in stara pravda se bo pričela.

Naše mnenje je, zakaj stvar ne urediti takoj sedaj dokler je čas? Zakaj ne sedaj pravimo, da se odvrne od premogarijev nepotrebno trpljenje in preganjanje?

Zakaj ne, vemo! Delodajalci hočejo zadati premogarijem zopet par ran, ki naj bi jih ovirale v njihovih procesih za svoje pravice. Vlada, ki ima sedaj čas, bi lahko to preprečila, drugače bomo imeli spomladi zopet premogarsko stavko, katere povzročitev že snujejo ošabni premogarski baronje.

PODUK O SPOLNIH BOLEZNIH V JAVNIH ŠOLAH DELA ŠOLSKEMU ODBORU SKRBI.

Chicago, Ill. 6. dec. — Problem, ki se je rodil v glavah nekaterih fanatikov, da naj se uvede splošni poduk za mladino o spolnih boleznih, dela šolskemu odboru resne skrbi. Šolski superintendent Peter A. Mortenson in njegovi svetovalci se prav resno bavijo s tem vprašanjem. Na eni strani odobrujejo, da se mladini pokaže nevarnost, da bi se jo znala ogibati v življenju. Toda na drugi strani so mnenja, da samice učiteljice in samci učitelji niso nikakor kompetentni za tak poduk, kakor je to pribil sam znameniti zdravnik Dr. Lee A. Stone v svojem govoru pred Zvezo vojaških kirurgov zadnji mesec.

Sedaj ugibajo, dajati podobne lekcije starišem in bodo od istih zahtevali, da potem take zadeve primerne starosti otrok obrazložijo doma. Teh misli je Dr. Stone. Da bi pa uvedli splošni poduk po šolah o tem pa zaenkrat prav gotovo lahko rečemo, da ameriški izobraževalci niso še tako daleč zašli.

vojske v Mali Aziji zmagovita, v tem duhu se postavlja po robu zaveznikom in odločno nastopa za svoje pravice.

Na tej konferenci je pričakovati še zanimivih dogotkov med evropsko diplomacijo, ki se trudi na vso moč, da pride enkrat do zadovoljivega splošnega miru v Evropi. Do takega miru, pa ne bo še prišla na tej konferenci, to je prav gotovo da ne, kakor kažejo dosedani dogodki.

KRATKE NOVICE.

— Najnovejša poročila poročajo, da so Angleži zasedli vse colinske urade v Carigradu, da s tem prisilijo Turke, da bodo dali kristianom dovoljenje za odhod iz Carigrada.

— Japonska vlada bo danes poslala vsem svetovnim velešilam apel, da intervenirajo v Kitajske zmešnjave. Na kitajskem se pojavlja revolucionarni duh, ki tira deželo v bolševizem.

— Belgija pripravlja svoje vojaštvo, da pomaga Franciji pri okupaciji Rurskega okrožja, tako se glasi poročilo iz Belgije.

— Irci bodo danes odstranili britansko zastavo na Irskem. Razvili bodo svojo posebno državno in narodno zastavo, katero je dovolila Anglija Irski prosti državi.

— V beli hiši v Washingtonu vlada veliko ogorčenje proti novi progresivni stranki. Reakcionarji so odločno proti izpremembi ustave, da bi se poverilo nominacijo predsednika in podpredsednika direktno volilcem.

— V Chicago se je te dni organiziralo proti Klukluxklanom žensko organizacijo, ki že broji nad 4 tisoč članic. V kratkem jih pričakujejo še veliko. Ženske pravijo, da bodo nastopile proti Klanom z vso odločnostjo.

— V Chicago je včeraj vzela Mrs. Rose Riddle preveliko množino aspirina na svoj boleči zob. Aspirin je radi prevelike množine in neprevdnosti v kratkem povzročil njeno smrt.

— V New Orleans je bilo te dni odnešenih za 40 tisoč dolarjev raznih najboljših likerjev iz vladnega prohibicijskega skladišča, kamor so spravljali zaplenjeno blago.

— Ta teden se vrši v Chicago živinska razstava. Na razstavi so reprezentirani farmarji iz vseh držav.

— V Traer, Iowa, je predvčerajšnjim izbruhnil požar na farmi Hansa Gladbrook in skoro docela vpepelil njegovo poslopje. Zgorelo mu je mnogo žita in tudi nekaj živine. Škoda je velika.

— V Milwaukee, Wis. je tekem zadnjega tedna izgubilo 8 oseb življenje radi neprevdnega avtomobilskega vozarenja.

— Na okrožnem sodišču v Belleville, Ill. so bili danes oproščeni trije bratje Beaty. Obdolženi so bili, da so ustrelili svojega četrtega brata Georga. Krivde se ni moglo dokazati zato so oproščeni.

— V Benton, Ill. je bil predvčerajšnjem najden mrtev trgovec James Pistoni, pod njegovim avtomobilom. Vzrok smrti je neznan.

— V Santa Fe, N. M. je pred par dnevi ustrelil jetniški stražnik jeni Martina Baldonado, ki ni hotel ubogati njegovega povelja, ko mu je stražnik zaukazal, da mora na delo. Stražnik je bil nato aretiran.

— V Pecatonica, Ill., so zadnje nedeljo posvetili novo cerkev Materi Božji. Pri slovesnosti sta bila navzoča Rockfordski škof Muldoon in škof Tief iz Concordia škofije v Kansasu.

— V Harmonu blizu Dixona, Ill. je te dni zgorela publična šola. Škoda se ceni nad \$10,000.00.

— Koncem zadnjega tedna je divjal po So. Dakoti velik snežni vihar, ki je poškoval mnogo poslopij. Po več krajih je razdejana brezovjavna in telefonska zveza.

— V Bay St. Louis, Miss. so zadnje nedeljo položili ogelni kamen novi misijonski postaji sv. Avguština. Ta postaja bo ustanovljena izključno le za črnce.

VELIKANSKE ŽRTVE LAKOTE.

Moskva, 6. dec. — Te dni se je objavilo prvo poročilo o žrtvah, ki jih je pomela iz sveta ruska lakota. Nad dva in pol milijona oseb je pomrlo za lakoto in radi raznih epidemičnih boleznih. Poročevalci poročajo strahovite reči, ki jih morajo pretrpeti ruske mase pod razvpitim režimom krvi-žejnih bolševikov.

Neki poročevalec, ki se je mudil svojočasno na Ruskem pripoveduje, da so bolševiki čestokrat nalašč državali transportacijo žita in drugih živinskih potrebščin v take pokrajine, kjer ni bilo ljudstvo naklonjeno bolševiškem režimu. Take pokrajine so bile strahovito zapostavljene in prepuščene najžalostnejši usodi v Rusiji.

Tako dobrohotno srce imajo na svetu samo "izvoljeni" bolševiki!

In za take lopove se poganjajo tudi nekateri slovenski listi v Ameriki. Zlasti se v tem odlikuje milvaška "delavska" Slovenija, ki je v svoji komunistični nadutosti tako rdeča, da že ne pozna v hvalisanju bolševikov nobene meje. Najneumnejše je pa seveda to, da se dobe na svetu še taki ljudje, ki podpirajo tak list s svojim denariem, ko jim ruje iz srca najplemenitejše čute, ki jim jih je vcepila v srce sv. vera in nauki krščanstva. Hej bratci okoli Slovenije, Prosvete, Proletarca in Glas Smrdobe z lepo rečjo se ponašate in postavljate!

NOVA PROGRESIVNA STRANKA V AMERIKI.

Washington, D. C., 6. dec. — Te dni so zborovali v Washingtonu prišasti nove stranke, katere je povabil na osnovni sestanek senator La Follette. Kot zastanek te nove progresivne stranke je La Follette napravil že cel načrt, na katerem naj bi delovala ta stranka. Najvažnejše v programu te stranke je to, da hočejo odvzeti, kolikor mogoče, moči strankam, ki postavljajo svoje kandidate samoljubno in isto poveriti direktno volilcem. Zlasti predsednika bi po njihovem načrtu nominirali direktno volilci in ne izbrani elektrorji, kakor dosedaj.

V kratkem nameravajo imeti nadaljni sestanek, kjer bodo napravili natančnejšo podlago novi politični organizaciji. V splošnem hoče nova stranka reformirati nov volilni sistem, v katerem naj bi imelo navadno ljudstvo več pravic.

SAMI SEBI KORISTITE!

Ako pošljete svoje božične pošiljke skozi Bančni Oddelek "Edinosti," ki Vam nudi za ta slučaj posebno nizke cene, ki jih je mogoče ponuditi odjemalcem. Denar dostavimo na najbližnjo pošto, prejemnikov in sicer to izvrši "LJUDSKA POSILJILNICA V LJUBLJANI" s katero imamo vrejene posebne zveze. Dostavljenje se vrši hitro in točno. Poskusite enkrat in prepričani smo, da boste zatem vedno pošiljali svoje pošiljke, e skozi naše podjetje. To pa zato, ker pri nas je hitra postrežba, točnost in najnižje kurzne cene, ki jih je mogoče dobiti na borzah.

VČERAJSNE CENE SO BILE:

Jugoslovanskim kronam:		Italijanskim liram:	
500 — kron	\$ 2.05	50 lir	\$ 2.50
1,000 — kron	\$ 3.85	100 lir	\$ 5.30
5,000 — kron	\$ 18.75	500 lir	\$ 25.00
10,000 — kron	\$ 36.50	1000 lir	\$ 50.00

Pri večjih svotah, ki presegajo svoto dvajset tisoč kron, ali dva tisoč lir damo še posebni popust.

Za pošiljke v dolarjih glejte oglas na drugem mestu v tem listu.

ŠIRITE LIST "EDINOST"

EDINOST

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI.
Izhaja trikrat na teden.

Edinost Publishing Company.

1849 W. 22nd Street,

Telephone: Canal 0098.

Chicago, Ill.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Three Times a Week by

EDINOST PUBLISHING CO., 1849 West 22nd Street, Chicago, Illinois.

Entered as second-class matter October 11, 1919, at the post office at Chicago, Ill. under the Act of March 3, 1879.

Sovražniki farnih šol — so sovražniki ameriške svobode.

Amerika je bila od svojega početka pa do danes dežela najvzornejših demokratičnih in svobode. Pod varstvom njenih pravičnih demokratičnih zakonov se je človek lahko svobodno gibal in v njegovem verskem ali političnem prepričanju ga ni motil nihče. To je bila prava ameriška svoboda in kdor je te vzorne svobode srce poznal, ta jo je ljubil, on bi šel za njene ideale v boj, dal bi svoje življenje — svojo kri za njo!

Pod okriljem vzornih ameriških zakonov je lahko živel katoličan kot prostozidar, pravtako pagan, kakor vsak drugi vernik. Država je skrbela za izobrazbo, a ni vezala posamezniku rok, ne verskim sekcijam v oskrbovanju izobrazbe, ako se je tako želelo. Posameznik je lahko dal svojega otroka bodisi v eno ali drugo šolo, pri tem ga ni oviral nihče. Razne verske sekte so lahko gradile svoje lastne šole, nihče jih ni oviral, ker s tem so pustili toliko manj dela državi. Pod takimi pogoji je uspela mogočna Amerika do svoje visoke stopnje, na kateri se nahaja pred vsemi narodi na svetu. Njena kultura bo vsak čas popolnoma predestila evropske, v marsičem jo je že. Tako je šlo dosedaj, ko so ščitili to zlato ameriško svobodo pravični demokratični zakoni.

Toda, kakor se v lepem jabolku neopaženo zaredi škodljivi črv, tako se zaredi neopaženo slab črv tudi v notranjosti organizacij, ki prične glodati in ujedati srce, da njen zunanji obraz prične bledeti in da postane organizacija na svojem telesu jetično bolna na smrt.

Po Ameriki se je oživela tekom zadnjih dveh let neka tajna organizacija pod imenom Klu Klux Klan. Pod njenim praporjem se zbirajo po večini prostozidari, ki so izraziti sovražniki vsake religije zlasti rimsko katoliške. V svojem programu so naperili ost proti tujcem, proti judom, itd. Toda vse to je le pesek v oči splošne javnosti. Njih glavni namen je ujesti srce rimske katoliške Cerkve v Združenih državah. Da dokažemo naj navedemo sledeče:

Če hoče kdo dandanes imeti brezplačno reklamo po časopisju, to najlažje doseže, če izvrši kak vnebovpijoč kriminal, pa bo časopisje c njem pisalo, da se bo kar kadilo. Klani so se tega zavedali zato so vpriporili par nepostavnih činov, da je zvedela za nje javnost. Ko se je to zgodilo so hiteli na vse kriplje vpiti v javnost, da oni so edini proti tujcem in da ščitijo pristni Amerikanizem. To je donelo prijetno na nekatere prenapete patrijote, da so celo videli zaščitnika v Klanu. Klani so to priliko pridno izrabili. V svoji sredi so imeli bogatine, ki so podprli organizacijo Klanov z milijoni dolarjev. S temi sredstvi se je razpeljalo umetno agitacijo, da se je vrnilo, kolikor največ mogoče Klanovih pristavev v javne urade po lokalih, državah in drugod. Na zapadu se je financiralo zloglasno propagando za odpravo zasebnih in farnih šol. Zasebnih šol, to je, da bi zasebniki skrbeli za vzgojo svojih lastnih otrok ni tako veliko in so sploh v splošnem brez pomena. Imamo pa po Ameriki mnogo farnih šol, katoliških kolegijev in drugih učnih zavodov, katere je pozidala za kulturo skrbna roka katoličanov, roka, ki je raje utr-gavala svojim ustom, samo, da je dala svojim otrokom katoliško vzgojo in izobrazbo. Ne proti zasebnim, ampak glavno, kar hočejo ti nevidni fanatiki Klani, je izpodkopati tla katoliškim farnim šolam. Zavedajoč se, da če to dosežejo, bodo dosegli svoj namen. Zakaj farnе šole so oni vrtec rimske katoliške Cerkve, na katerem rastejo njene krasne cvetice, ki so ji v ponos, ki so nje glavni dotok, zlasti v svobodni Ameriki. To je torej namen Klu Klux Klanov! Mar so njim židje, saj jih židje mogoče še financirajo, vsa stvar zgleda nekako sumljiva, človeku se zdi, da se Klani pripravljajo le navidezno z tujci in judi, na skrivaj pa so vsi sovražniki rimske katoliške Cerkve kolikor jih je že, zvezani proti njej. Težko je vrjeti, da bi bilo drugače.

Rimska katoliška Cerkev je zadnja desetletja dosegla na svojem polju velikanske uspehe s svojimi plemenitimi organizacijami, kakor Kolumbovi Vitezi, z društvi Najsvetejšega Imena in s še številnimi drugimi organizacijami je dosegla take uspehe, da jo zavidajo vsi njeni sovražniki. Katoliški Narodni Svet v Washingtonu je srce ameriških katoličanov. Vse to kaže v bodočnost, da kake lepe pogoje ima rimsko-katoliška Cerkev v Ameriki. Vse to njeni sovražniki vidijo in zato ni čuda, da so napeli vse svoje sile, da bi zavrl kolesje napredku rimske katoliške Cerkve. V prihodnjih par letih je pričakovati krvavega boja med rimsko-katoliško Cerkvijo in njenimi sovražniki. Marsikateri bo rekel, da so to le prazne misli. Mi pa pravimo, da nišo. Poglejmo samo v Oregon, tam je sprejet amendment, dodatek k državni konstituciji, ki prepoveduje farne šole, dovoljuje poslovanje pa edino javnim šolam. Ta duh bo pričel prodirati na jug, sever in zahod. In prav lahko se zgodi, da ga prenapetneži spravijo k zvezni konstituciji, kakor so spravili v veljavo prohibicijski Volsteadov zakon. Vse to je mogoče, če katoličani pravočasno ne spregledamo in ne nastopimo proti temu črvu, ki je že pričel glodati srce vzorni svobodni Ameriki.

Odpomoč proti temu zlu je lahka. Mej katoličane je treba več zavesti. Ojačiti je treba katoliški tisk, ki je duša vsakega organizatoričnega delovanja. Pomnožiti je treba katoliške organizacije, v vsaki župniji bi moral biti društvo Kolumbovih Vitezov in Najsvetejšega Imena, v vsaki župniji naj bi se ustanovilo, kolikor mogoče katoliških društev, ker ti so steber vsaki župniji in v celoti so steber, na katerem temelji rimsko-katoliška Cerkev. Če nastopimo kot taki, za svoje pravice v okvirju najvzornije demokratične in svobode, jo ni sile, ki bi nas potisnila nazaj. Z nami pa bo vsak pameten človek, ki ljubi vzorno ameriško demokracijo in svobodo, kakoršno imamo sedaj in smo jo imeli katoličani in vsi brez razlike od tistega časa, ko so jo junaki Washingtonovega tipa odkupili s svojo lastno svobodoljubno krvjo!

IZ SLOVENSКИH NASELBIN.

Chicago, Ill. — Pretečeno soboto in nedeljo večer so vprizorili naši dramatikarji krasno igrano "Stari in Mladi", katera kaže realno življenje marsikatero slovenske rodbine, oziroma odnose med starimi in mladimi v rodbinah po slovenskem. Igra ima v svoji vsebini velik pomen, ki glasno govori, kako veliko pomanjkanje človeške ljubezni je v družbi, še celo v rodbini jo ni — sin zametuje svojega lastnega očeta — kako naj bodo na svetu boljše razmere, kakor so? Pri posameznih družinah se ta ljubezen započne, pri državi, kjer je milijone družin stnjenih pod njeno okrilje se konča. Ali moremo na svetu torej pričakovati boljših časov, ko mu pa tako manika temeljna medsebojna ljubezni, na katerega naj bi pozidal bodočnost časov? Brez tega ogelne-ga kamna ne bo stala nobena stavba boljših časov, pa jih naj zida kdor hoče. Zastonj se trudijo socialisti, ko vpijejo v svojih utopističnih sanjah o boljši bodočnosti, nemogoča je pri njih milijonkrat nemogoča, ker njih nauk je podiravni nauk, oni mesto, da bi vcepili v človeška srca medsebojno človeško ljubezen, širijo v mase sovraštvo, ko huiška-jo razred na razred. Odkod potem naj pride splošno zadovoljstvo, ako ne bo potom ljubezni v družbi?

Igra Stari in Mladi pa govori človeški družbi, da je človek dolžan skrbeti za svojega bližnjega. V družini kjer oče onemore, kdo naj za njega skrbi, ali naj se revež vrže na cesto, zatem, ko je domu, v katerem bivajo njegovi otroci posvetil vse svoje moči, ko je njegovo zemljo močil leta in leta njegov znoj? Zoper to govori Božji zakon, ki ga je Bog dal Mojzesu med gromom in strelo in to je četrta božja zapoved: "Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in ti bo dobro na zemlji!" Medsebojna ljubezen med ljudmi je najpotrebnejša stvar, je temelj napredka in če ona izgine iz človeških src je masa podobna raz-iarjeni masi zveri, ki eno drugo grize in ji střeže po življenju. Zato več ljubezni v družini, iz teh bo prišlo več ljubezni v družbo in na obzorju človeških družbe bodo zasijali žarki novega, boljšega življenja, družba bo postala srečna in boljši časi bodo na svetu!

Podati hočemo tudi nekoliko kritike k vprizoritvi igre. Gledališki oder v prvem dejanju je bil zelo okusno opremljen. Kmečka soba je bila primerna igri. Igralci: Stari kmet Iamnik, ki ga je predstavil g. Alojzij Železnikar, je izborno izvršil svojo ulogo. Igral je starega očeta tako originalno, da boljšega bi težko dobili za to ulogo. Njegove kretnje in počasni glas vse je bilo na mestu. — France, njegov sin, ki ga je predstavil g. Joe Fajfar je tudi izborno izvršil svojo ulogo. Pri njemu je zlasti veliko vredno, ker govori na glas. V zadnjem dejanju, če bi bil France malo bolj razburjeno nastopil, ko je prejel pismo, da mu je žena ušla, bi bil napravil boljši utis, vendar to je malenkost, ki se bo pri prihodnjih nastopih gotovo izboljšalo. — Meta, hčer Iamnikova, ki jo je predstavljala gđc. A. Pogačar je predstavljala kmečko dekle precej originalno. — Židanovo Alenko je igrala gđc. Mary Koporc. Ta je jako dobro nastopala, le v gotovih slučajih je bila premalo življena v svojo ulogo. N. pr. ko je Kragelj prišel prvič nazaj in sta se sešla v Iamnikovi hiši, bi bila mogla nastopiti proti njemu bolj jezo in potem se polagoma udati nazaj v ljubezen. Sicer pa v splošnem je dobro naredila. — Kragelj Ivan, agent katerega je predstavil g. Frank Bicek je svojo ulogo izvršil dokaj dobro. — Šepar France, katerega ulogo je igral g. Albin Zakrajšek, je bila dobro izvršena, le ko bi bil govoril bolj razločno in bolj proti občinstvu. Kre-tanje in vse drugo je bilo pri njem izvrstno. — Mica, njegova žena, ki jo je predstavljala Brigita Špenko, ta pa je najboljšo igrala svojo ulogo. Pri njej se ni opazilo ničesar prisiljenega, ničesar odveč, ampak samo to, kar je bilo potrebno k njenemu nastopu. Ona je predstavljala pravi tip slovenske žene, ki je u-da-na svojemu možu pri hiši. — Tine Remec, Kramarjev hlapec, katerega ulogo je igral g. Silvester Hrastar, bi bila izvršena mnogo boljše, če bi bil v svojo ulogo bolj življen. Tudi nastopati bi bil moral bolj živahno, zlasti nazadnje, ko mu je boter od Metinega brata kupil po-sestvo. — Ptičar Blaže, ki ga je igral g. John Sajovec je bila izvrše-

na precej dobro, le tu pa tam malo preživahen nastop. Drugače pa je bil Ptičar Blaže na svojem mestu pravi original, ki je napravil na občinstvo dober vtis. — Matija, gostilničar, ki ga je predstavil g. Math. Lerina, je napravil malo pomoto, drugače je svojo ulogo dobro izvršil. Ostali sejmariji in orožnik so izvrstno nastopali.

Glede odra pa to le: Novi oder je nekaj krasnega, toda v prvem in tretjem dejanju bi morale biti sobe toliko izpremenjene, da bi se zndlo, da se vrši tretje dejanje v popolnoma drugi hiši. V ostalih de-ianjih pa je bil oder izvrstno izpremenjen. Zlasti prizor, ko je hotel stari Iamnik v zapuščen mlin, je bil oder nekaj krasnega, ki je gledalce kar očaral.

Za dobro popolno izvestitev igre je, potreba mnogo vaj in pa igralci se morajo živjeti v igro. Sedaj smo dobili v naši dvorani nov gledališki oder s krasnimi scenariji, ki lahko konkurira z marsikaterim gledališkim odrom. Tudi oder je povečan. Pogoji za vpriziranje dramatičnih predstav so dani v polni meri. Sedaj je treba samo dobre volje naših dramatikarjev in dosegli bomo še velike uspehe na polju dramatike v naši naselbini. Odsedaj naprej bomo pisali o vsaki vprizoritvi stvarne kritike. Kar bo dobrega in pohvale vrednega bomo pohvalili, kar bo napakega bomo pokazali kot tako, da se bodo igralci vedeli pri prihodnjih nastopih varovati napak. Iz izkušeni se človek uči. In iz izkušeni se bomo učili tudi tukaj. Stvarno naprej za napredek slovenske dramatike in dosegli bomo še velike uspehe.

Kritik.

Indianapolis, Ind. — Po vrnitvi iz daljne Colorade sem se podal v slovensko naselbino v Indianapolis, kjer sem zopet obiskal naše dobre naročnike in prijatelje. Pri svojih prijateljih sem bil zopet povsod prav prijazno sprejet, kakor tudi od drugih rojakov po naselbini.

Obiskal sem vse naše rojake in do-segel med njimi veliko uspeha. Na liste se je zopet naročilo precej novih. K temu so mi veliko pomagali Father Ciril, ki so me v cerkvi tako lepo priporočili svojim fanom. Njih krasne priporočilne besede, da živimo v času, ko mora v vsako hišo katoliški list, so jako vplivale na Indianapolske rojake, da so se prid-no naročali na naše liste. Z vspehom sem jako zadovoljen. Za agitirati bi bilo še kaki dan. A nepricačkova bolezen, ki se je oglasila doma pri meni, me je naglo poklicala domov. Zbolela mi je žena, da je mogla na takojšno operacijo. Zato sem moral takoj oditi iz te prijazne nasel-bine, tako, da še nisem imel časa vzeti slovo od svojih znancev in naših ljubih dobrotnikov in naročni-kov.

Pri agitaciji mi je zopet pomagal po hišah naš navdušeni zastopnik Mr. Louis Komlanc v katerega spremstvu sem dosegel veliko več, kakor bi zamogel sam. Mr. Komlan-c se tudi najlepše zahvaljujem za izborno postrežbo in gostoljubnost. Istotako Mr. F. Urajnariu in Mr. Česniku, ker pri obeh sem bil pri-jazno sprejet in postrežen. Zlasti se pa zahvaljujem Mr. Urajnerjevi družini za lepo stanovanje, ki so mi ga prepustili za čas mojega bivanja v Indianapolisu.

Upam, da bo ljubi Bog zopet po-delil nazaj ljubo zdravje moji ženi in da bom zopet v kratkem mogel na pot.

Delavske razmere so bolj slabe

kot dobre. Eni delajo še čez čas, eni pa komaj po tri dni na teden.

Se enkrat najlepše pozdravljam vse naše dobrotnike, prijatelje in vse ceniene naročnike naših listov. Leo Mladich, pot. zastopnik.

Pittsburgh, Pa. — Delavske raz-mere so vedno ene in iste. Delavec ostane v njih trpin, kakor po na-vadi.

Tukaj je preminul pred par dne-vi rojak Anton Bizjak. Pokopan je bil s katoliškimi obredi v Shaps-burg, Pa. Pokojni rojak se je rodil v Globočicah pri Kostanjevici na Dolenjskem. V Ameriki je bival o-koli 16 let. Za seboj zapuša šest nedorastlih otrok.

Poročevalec.

Chicago, Ill. — Prireditel Mlade-niškega kluba sv. Štefana je izpadla jako povoljno z velikim vspehom. V družabnem oziru je napravljen velik korak naprej, ker veliko naših mla-deničev je sedaj še le spoznalo, ka-ko velike važnosti je za slovenske mladeniče imeti svoje lastno zbira-lišče, kjer se sami zbirajo skupaj ob prostih časih in se lepo v domačem duhu zabavajo. Pa tudi v finančnem oziru smo dosegli dokaj lep vspeh.

Udeležba je pokazala, da je ljud-stvo z nami. Zlasti mladina se je udeležila naše prireditve polnošte-vilno.

Mladeniški klub sv. Štefana se tem potom naiprsrčnejše zahvalju-je vsem nečlanom, ki so se udeleži-li naše prireditve in tudi vsem ti-stim, ki so nam na prireditvi tako navdušeno pomagali.

Nadalje se zahvaljujemo tudi Miss Gartner, ki je s svojim dobrim oče-m spazila na red na prireditvi. Nie-na požitvovalnost ne bo nikdar po-zabljena od strani kluba.

Zahvaljujemo se pa tudi našima dobrima prijateljima Mr. Antonu Bogolinu St. in Mr. Joseph Beriba-ku, ki sta tako pridno oskrbela za suha grla.

Klub se tem potom najlepše in naiprsrčnejše zahvaljuje vsemu slavnemu občinstvu, ki se je udeleži-lo naše prireditve in s tem mu fi-nančno pomagalo do lepega vspeha. Vsem skupaj še enkrat prav lepa hvala!

Odbor.

IZ DUHOVSKIH KROGOV.

— Rev. Dr. Srečko Zamjen je zadnji teden vodil sv. misijon v Clevelandu, Ohio pri fari sv. Vida. S sv. misijonom se je doseglo ve-like uspehe.

Ta teden pa je vodil isti misijo-nar Rev. Dr. Zamien 40-urno po-božnost v Waukeganu v cerkvi Ma-tere Božje.

— Predzadnji teden je obiskal Rev. Dr. Hugo Bren slovensko naselbi-no v Bradlev, Ill. in dal ondotnim Slovencem priliko za opraviti ver-ske dolžnosti.

Ta teden pa vodi Rev. Hugo Bren 40-urno pobožnost v slovenski na-selbini Indianapolis v cerkvi Presv. Trojice.

— Rev. Jos. Škur je odpoklican iz slovenske župnije v Collinwoodu. Na njegovo mesto je postavljen Rev. Vitus Hribar svoječasno župnik pri slovenski fari sv. Vida.

Desetkrat obrni besedo na jeziku, preden jo izrečeš!

Ena beseda dostikrat več škodu-je, nego toča po deželi.

Pameten se pri ognju greje, ne-spametni pa opeče, t. j. vse ni za vse.

Veliko platna bi potreboval, da bi vsem ljudem usta zašil!

ZA BOŽIČNE PRAZNIKE

je prav gotovo, da se boste spomnili na svoje domače v stari domovini. Slaba letina in slabe razmere doma potiska v stiske naše domače v domovini. Marsikateri izmed čitateljev bo poslal svojim domačim domov, kak dar. Vse te opozarjam, da naj se pri pošiljanju denarja spomni na naše podjetje, na **BANČNI ODDELEK "EDINOSTI"**, ki pošilja denar v sta-ro domovino **PO NAJNIZJIH DNEVNIH CENAH IN NU-DI POŠILJATELJEM NAJTOČNEJŠO POSTREŽBO.**

Pošiljateljem se najtočnejše priporoča:

BANČNI ODDELEK EDINOSTI

1849 W. 22nd Street

Chicago, Ill.

k njem peršu. Viš, kederkoli sem biu lačen sem zmirej biu per njem. Zdej mi pa to plačuje s tem, de me napada in pa šinfa. Če pišem, kako se zelen pankelc nuca. Taku leipe bukuce sem spisu o tem važnem vprašanju, kar Kranjci taku rad slišja. Sveta šrišta taku strašansk genliiv razkladam, mu nej prov. Prot 'kautlškem šulam pišem, mu nej prov! le, tek, za božja volja, kaj nej pa pišem? Al nej to najvišja učenust? — Kej misli, de bom marde za naše naumne kranice kej pametnega spisu, ke pa mi nobenga pametnega nejmama, de b naše caitenge brav! — "Ti ubogi Zgunka," sem diau. "Le movč, bom že jest tistga editorja sfiksu," sem diau. Je pa diau: "Le mien ga pusti! Ga bom že jest sfiksu. Veš, Pavle, kaj sem sklenu? "Sem diau," kaj? Strašansk se bom nad nem maščov. Veš, kaj bom naredu? Kedar me bo Micka zdej preč zapodila, taku sem sklenu, pa še perseksu sem se, da neko več ne bom šu k njem, pa če ne veim, kaku bi biu spet na ceist."

Tek taku! Vidjo! Zdej, pa imajo! Zdej bojo pa vidli, kako se bo Zgunka maščov nad nima. Neke več ga ne bojo vidli! Kaj se pa tu prav, nej si pa kar dobro premisljo.

Zdej k je pa Zgunko taku naredu, sa pa Micka diau, de boja oni pa elih taku in k boja ata Kristjanski peršli v Amerika ket ka-mesar, jeh ne bojo prov neč obiskal, in če bojo kdei šli domov v stara kontra, jeh boje že namalal doma taku, da jeh bo vsak žendar, pa vsak serbsk šavinist prec za nehna brada pacuku, pa jem prov pa srbsk salteru. In če bojo marde še po podplateh fasal, pa se bo berič parkrat zmotu pa od kraja začeu, nej se tud prov neč ne čudie. To bo vse Zgunka naredu in pa Micka in pa Kristjansk ata ka-mesar.

Tek, vidie, zdej se pa mien taku strašansk dober zdi, de sa naletel enkrat na anga, k jeh bo sfiksu, de se že cev cajt krahatham inu smejem. Hahahahaha! Prov jim ie! Prov jim ie! Sika! Sika!

Iem bo že še karenček stergu

Vaš Pavle.

NAZNANILO!

Vsem rojakom Slovencem in bratom Hrvatom naznanjam, da sem otvoril svojo lastno gostilno. Pri meni boste našli vedno izbornu postrežbo. Obenem vabim tudi vse rojake, prijatelje in znance na otvoritveno veselico, ki se bo vršila v soboto, dne 9. decembra 1922.

Vsem se naitopleje priporočam v naklonjenost.

M. IVANŠEK.

Slovenska gostilna

1801 — W. 21 Place, Chicago, Ill.

ZASTAVE

bandera, regalije in zlate znake za slovenska društva izdeluje najbolje in najceneje

EMIL BACHMAN,

2107 So. Hamlin avenue, Chicago, Ill.

MRAZ IN ZDRAVJE.

New York. — Vsako leto, ko se približuje jesen in zima, začnejo ljudje zapirati okna, in boleznj dihal, kot navadni prehladi, vnetje sapnika (bronchitis), vnetje bezgalk (tonsillitis) in pljučnica, se pomnožujejo. Zakaj je temu tako? Ko imamo okna odprta, preprihuje sveži zrak, vsebujoč zadostno količino vlage ali mokrote. Ali ko so okna zaprta, se zrak v hiši ako ni preskrbljeno za primerno prezračevanje, kmalu sprija in postane zadušen. Zraven tega pa vsled modernih načinov kurjave postane zrak kmalu mnogo sušji kot zrak v saharški puščavi. Ta suhi zrak odteguje mokroto iz nosu, grla in sapnikov; s tem se ti organi razdražujejo, in zmanjšuje se njihova odporna sila proti vsakovrstnim bolezenskim kliam, ki prodirajo v usta in dihalo. Poleg tega, da živimo ob takih okolščinah, ki nas napravljajo bolj dovzetne za razne bolezni grla in nosu, imamo po zimi veliko več prilik za pohajanje v zaprte, neprezračene in prenapolnjene dvorane, gledališča in pocestne železnice, kjer se prav lahko nalezemo od drugih ljudi, ki kašljajo ali kihajo na nas.

Da se izognemo tem boleznim mrzlega vremena, treba ustvarjati čim bolj mogoče iste razmere, ki prevladujejo poleti. Predvsem, moramo redno in sistematično prezračevati stanovanje. Ako pustimo eno okno nekoliko inč odprto z dolaj, da pustimo sveži zrak noter, in drugo okno nekoliko inč odprto zgoraj, da pustimo sprijeni zrak ven, se bodo že čudesa zgodila, kar se tiče prezračevanja stanovanja s svežim zrakom. Ako vaše sobe niso tako urejene, da se to lahko vrši, ne da bi nastal preprih, odpirajte nekoliko okna ali vrata za nekoliko minut dvakrat na dan. Prav za gotovo pa naj bodo okna vaše spalnice široko odprta po noči, dobro prezračite sobo zjutraj.

Morda ena največjih napak modernih hiš je pomanjkanje vsakovrstne naprave za preskrbovanje zraka z vlago ali mokroto za časa, ko rabimo umetno gorkoto potom kurjave. S staromodnimi pečmi to je še šlo, ko smo postavljali lonec stalno kadeče se vode na peč. Ali dandanes s kurjavo na paro in vroči zrak, je stvar precej otežkočena. Vlaga v zraku pa potrebujemo, da se grlo ne osuša in draži. Zraven tega pa treba pomisliti, da se vlažni zrak ob 68 stopinjah čuti bolj gorko kot suhi zrak ob 72 stopinjah, radi tega, ako preskrbujete zrak svojega stanovanja z zadostno vlažnostjo, ne boste le prispevali k zdravju, ampak

si znižate tudi stroške za kurjavo. Na prodaj so razne naprave, ki naj se pripnejo na radiator, ali že vsaka posoda, postavljena na radiator in vedno napolnjena z vodo, prav zadostuje za to svrho.

Ne pozabljajte na dnevno živahno telovadbo ali hojo pod milim nebom, ako se hočete počutiti dobro po zimi. Ljudje, ki imajo navado, da si zjutraj in zvečer oblijejo prsa in grlo z mrzlo vodo, na to se hitro obrišejo in gibljejo svoje telo, se navadno ne bojijo spremembe vremena. Še boljše je, ako človek vsak dan skoči v mrzlo vodo in se na to hitro obriše in vrši nekaj telovadbe.

Zraven čvrstega telesa in primerne ozračja treba pa paziti, da se ne nalezemo od ljudi, ki imajo kašelj, prehlad ali druge bolezni sapnikov. Navaden nahod je nalezljiva bolezen in je dostikrat prehodnik drugih bolezni, kakršna je pljučnica. Izognite se njim s tem, da se izogibate ljudem, ki kihajo in kašljajo. Kihanje ali kašljanje brez robača pred licem okuža zrak nekoliko čevliev okoli dotičnega nemarneža. Mnogi ljudje imajo pripisati prehlad svoji grdi navadi, da si omakajo prste z jezikom.

Skratka, ako po zimi pazite na to, da dihate vedno svež in vlažen zrak, toliko bdeč, kolikor v spanju, da se telesno gibate in da se obvarujete pred drugimi, ki kihajo in kašljajo, se vam ni treba bati bolezni, ki so običajne v zimski dobi.

Cestna železnica je imela v Chicagu meseca oktobra skoraj \$300.000 čistega dobička več, kakor meseca septembra. Kadar bodo pa uslužbenčji zahtevali malo višjo plačo, bodo pa spet zdihovali o strašni zgubi.

DRUŠTVO SV. VIDA ŠT. 25., K. S. K. J. V CLEVELANDU, OHIO.

V društvo se sprejemajo člani od 16 do 50. leta starosti. Vi se lahko zavarujete za \$250, \$500 in \$1000 smrtne. Društvo plačuje \$7 na teden bolniške podpore. V mladinski oddelci se sprejemajo otroci od 1.—16. leta starosti. Dr. zboruje vsako nedeljo v mescu v Knausovi dvorani. Asesment se plačuje samo na seji, od 10 ure dopoldne do 4. ure popoldne. Vsa nadaljna pojasnila dobite lahko vsaki čas pri društvenih uradnikih. Predsednik John Widervol, 1153 East 61st Street.

Podpredsednik Joseph Žulič. Tajnik Ant. Fortuna, 1176 E. 61st St. Blagajnik John Melle. Zastopnik Joseph Rus, 6519 Bonna ave. Nadzorniki John Žulič, Anton Strniša in Joseph Ponikvar. — Zastavonoša Ant. Drečnik. Dr. zdravnik Dr. J. M. Seliškar.

KO PRIDETE V CHICAGO

se ustavite pri John Vidmarju na Blue Island avenue. Tam dobite najboljše pijače, smodke in vedno čista snažna prenočišča.

JOHN VIDMAR,
Slovenska gostilna

2346 Blue Island ave. Chicago.

SLOV. KAT.

PEVSKO

DRUŠTVO

"LIRA"

Slov. kat. pevsko društvo "Lira", Cleveland, Ohio. — Predsednik: Anton Grdina, 1053 E. 62nd St. — Pevovodja in podpredsednik: Matej Holmar, 6211 Glass ave. — Tajnik: Ig. Zupančič, 6708 Edna avenue. — Blagajnik: Frank Matjasič, 6526 Schaifer ave. — Kolektor Ant. Smolič, 6411 Varian ave.

Pevske vaje so v torek, četrtek in soboto ob pol 8 uri zvečer.

Seje vsak prvi torek v mesecu v stari šoli sv. Vida.

DRUŠTVO SV. CIRILA IN METODA

št. 18. S. D. Z., CLEVELAND, O.

V društvo se sprejemajo člani od 16 do 55 leta starosti. Zavarujete se lahko za: \$150, \$300, \$500, \$1000, \$1500 in \$2000, smrtne. Za bolniško podporo pa se lahko zavarujete za \$7 ali pa \$14 na teden. V društvo lahko vpišete tudi otroke od 1 do 16 leta starosti. Za nadaljna pojasnila se obrnite na društveni odbor.

Društvo zboruje vsako 3 nedeljo v Knausovi dvorani ob 1. uri popoldne.

Predsednik Rudolf Cerkvenik, 1115 Norwood Rd.; podpredsednik Josef Zakrajšek, tajnik John Vidervol, 1153 E. 61st St.; zapisnikar Jos. Zaveršek ml., blagajnik A. Basca, nadzorniki Anton Vidervol, Ant. Strniša in Josef Zakrajšek st. Dr. zdravnik Dr. J. M. Seliškar. Zastavonoša Ferd. Misič, Redar John Peterlin.

DR. J. V. ŽUPNIK

ZOBOZDRAVNIK

6131 St. Clair Avenue in Corner E. 62nd St., nad Slovensko Banko.

Uhod je na 62nd Street.

Cleveland, Ohio.

Izvršujem zobozdravniški poklic že nad 7. let v tej okolici. Moje delo je zanesljivo.

AKO SE BOSTE SPOMNILI,

da Vaši sorodniki in znanci v daljni stari domovini obračajo te dni svoje žalostne oči k Vam — strici in prijatelji v Ameriki — proseč Vas pomoči, ne pozabite jim poslati denarnega daru, s katerim jim boste osladili te praznike. Ako pa mislite poslati kaj denarja v prihodnjih tednih, je sedaj napripravejši čas, zakaj pozneje bodo vse pošte, kakor po navadi pred prazniki, preobložene s pošiljtvami.

Pripravljeni del Vašega daru si pa najbolj zagotovite, ako pošiljatev odposljete po priznani najbolj varni

KASPAR STATE BANK

KAPITAL IN DOBIČEK
\$1,250,000.00

1900 Blue Island Avenue
CHICAGO, ILLINOIS.

PREMOŽENJE, \$13, 000,000.00.

JUGOSLOVANSKA BANČNA TRDNJAVA V AMERIKI.

"111"
CIGARETE

10¢
DOBRÉ!

SUKNJE

Najboljše v
Chicago

\$20 do \$50

Naše letošnje suknje imajo čudovito vrednost. So krasno izdelane, fino podložene z podvlako, v vseh barvah.

SUKNJE Z KOSMATIMI OVRAATNIKI, S PASOVI IN NA Z NAPOL PASOVI, KAKOR TUDI BREZ PASOV z in brez žametovih ovratnikov. Izdelane po najnovjši modi v vseh poljubnih velikostih na izbero.

OBLEKE Z DVOJNIMI HLAČAMI

Posebna vrednost v oblekah za može in mladeniče "single and double breasted" obleke z dvojnimi hlačami iz najboljšega volnenega blaga po posebnih cenah po:

\$22.50 do \$50.00

Naša prodajalna je odprta ob večerih vsak torek, četrtek in soboto.

Naša prodajalna je odprta vsako nedeljo dopoldne.

Jelinek & Meyer

1800 to 1808 BLUE ISLAND AVE.

Chicago, Ill.

Corner 18th Street

ZADNJA PRAVDA.

ROMAN

Spisal češki J. S. Baar.
Poslovenil Vojteh Hybašek.

Medtem se je priselila na Šumavo dobrodušna mamica zima. Vsakdo se je že pripravljaj nanjo in se je veselil kot ljubega gosta. Klet je polna krompirja, kad polna zelja, dvorišče polno drv; — mladi in stari veselo pozdravljajo zimo kot rešiteljico od težkega dela. Kakor iz vreče se siplje sneg, teden, dva; to si zima "postilja," mrz in veter ji pometata pot in kopicita zamete, da dimniki na bajticah komaj še gledajo iz njih, in nekako okrog Brezmadežnega Spočetja je zima v deželi že doma. Trdozamrzla pota bobnijo pod okovanimi čoklami, kakor bi bila z jeklom potlakana, v medlem solncu se iskri sneg vrh zametov, da te kar oči bole; gozdovi so odeti v ivje in se stapljajo s sivim nebom, obzorje je vedno ožje, dan krajši, zato pa ozarjajo večeri s plapolajočo lučjo smolnatih derenic naše vasovalce. . . . Spomladi, poleti in jeseni se razlezejo naši ljudje vsak po svojih opravkih kakor mravlje. Za trdim delom gredo v gozdove, na travnike, polja in v svet, od jutra do noči so sužnji dela, ki jim jemlje spanje, jim ne privoščijo počitka, jim krati veselje. — Zato jim pa vse to bogato nadomesti dobrotna zima. Shajajo se, mladina skupaj, starejši skupaj, kakor komu bolj ugaja, na prejo in pukanje perja, kjer čitajo ali pojejo, pripovedujejo ali igrajo na harmoniko, pogostoma pa tudi puste delo in kar bos zaplešejo. . . .

Samo obojni Porazilovi se ogibajo ljudi. Adam in Dodlička res hodi ta h krojačevim, toda to nobeno pravo vasovanje ni, ker presti se tam ne sme, da ne bi pezdil letel na krojaško blago; s smolnicami se tam ne sveti, ampak s smrdljivo petrolejko v stekleni krogli, pri kateri sedi sključeno stari krojač z zelenim senčilom na očeh in z naočniki na nosu. Včas, če ima pred prazniki preveč dela, mu pomaga Dodlička, toda nič več ji ne šviga iglica med prsti tako, kakor prej. Sicer pa šiva bolj zase kakor za očeta. Vse staro in strgano je že popravila in sedaj šiva za zalogo. Ve, česar se nihče ne ve, da bo nekako po žetvi — če Bog da — zopet zazjokalo doma. V par letih že v tretje. Poredno se smešlja in veze ognjeno rdečo kapico.

"Za koga pa šivaš to?" vpraša mati.

"Sama ne vem, ali dekletu ali fantu," pravi Dodla in pregrizne z belimi zobčki nit. "Sedaj bi bila deklica na vrsti," si misli Adam pri peči.

"Moj Bog, Dodla, komaj ti en otrok skoči iz naročja, že zopet drugega pestuješ," jo pomiluje mati, "saj vas bo kmalu polna hiša."

"Odpremo še čumnat, mati, nič se ne bojte," se veseli Adam in gre zadovoljno z Dodlo domov. Na hrbtu nese spečega Adamka, žena pa pestuje v veliki ruti zabubljeno Dodličko. Mrz je pa tako, da kar dreve je poka.

"Uboga Manca, to prestaja nekaj mraza v podstrešju," pomiluje Dodla svakinjo.

"Ta ženska ima greh; greši nad svojim otrokom, nad seboj in nad možem. — Martina je pokvarila, da hodi v vas k "drevescu" in se je pi-jače navadil —"

Toda oba sta se motila. Manca tisti večer ni spala v podstrešju in Martin ni sedel pri "drevescu." Oba sta bila v sobici in sta molila pri goreči mrtvaški sveči in pričakovala zadnje ure Mančine matere. . . . Tudi oče je hiral, polegal, o sapi tožil in prosil ženo, naj ga ne zapusti, kaj bi počel brez nje. S prestrašenimi očmi je gledal Manco, kakor bi se je bal. Manca se ni menila za njegovo tarnanje. Umerjeno, strogo je molila rožnivenec, izgovarjala eno "češčeno Marijo" za drugo; s palcem in kazalcem je otrnila od časa do časa kadečo se svečo, pogledala na mater in začela moliti prošnjo.

Smrt je usmiljena. Z neslišnimi koraki je prišla v hišo, nihče je ni opazil, da stoji že tesno pri glavi starega Gašperja, in šele potem, ko je ugasnila svečo njegovemu življenju, je pristopila k njegovi stari ženi. . . .

V Klenči visi zunaj cerkve, pa vendar še pod njeno streho, mrtvaški zvonek. Takoj zjutraj, ko je odzvonilo dan, a je tema kraljevala še vsepovsod, se je razjokal s svojim "Pojd' domov! — Pojd' domov!" Martin je stal pri križu pod njim in zvonil. Zeblo ga je v noge in mrz

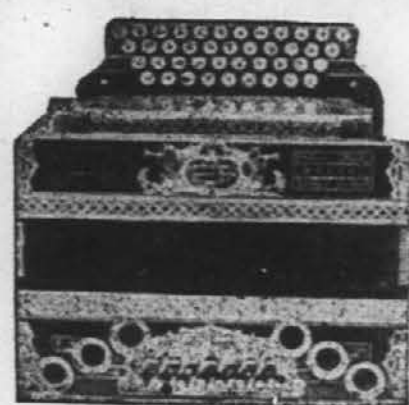
mu je lezel za nohte; roke so mu postajale trde, vrv je bila mrzla ko led, toda Martin je krepko zvonil zadnjo uro. Spomnil se je, kako je tu stal zadnjič pred tremi leti in zvonil lastnemu očetu. Tudi Gašperjeva dva sta si to zaslužila, ubijala sta se pri njih dovolj in pošteno delala; pri Mancu pa nista mogla pomagati. Morda si niti sama ne more pomagati. V krvi mora imeti to lakomnost, zavist in jezo. Nihče je ne bo pre-naredil, najbolje je, pustiti jo in se ne brigati zanjo.

V Klenči so se ljudje spominjali podobnih slučajev, da sta se mož in žena skupno preselila s sveta. Makasek je pokopal v enem tednu svoje starše — Zagorjan tekom dveh dni, a skupen pogreb sta imela le stari Golob in Golobovka. In sedaj se je zopet pripetil tak spomina vrđen dogodek. Že radi te okoliščine in pa zato, ker pozimi ni posebnega dela, je šlo za Gašperjevim pogrebom vse, kar je le moglo.

Počasi so ljudje že pozabljali na sovraštvo bratov Porazilov. V njihovo klop v cerkvi so že sedele stare žene, kakor bi se ne bilo nič zgodilo. Martin je sicer hodil v gostilno, pa saj je lahko hodil: ima samonena otroka, denar nosi v hranilnico, njiv je še prikupil in v gospodarstvu mu gre vse po sreči, da je veselje.

Nasprotno je pa Adam na slabšem. Res je, da ima stokrat boljše in lepšo ženo kakor je Manca, toda krasota še ni vse in dobrot ne pomnoži premoženja. Pri delu je Manca trikrat prekašala Dodlo, tudi če bi Dodla ne bila pestovala otroka za otrokom. . . . Adam ni bil vsemu kos, denarja ni bilo toliko, da bi ga bil mogel razmetavati, najemati ljudi za vsako malenkost pa tudi ni kazalo; polja pa ne ogoljufaš: dobro pozna maceho in pravo mater in vrača milo za drago.

Sicer pa, bomo videli, kako bo od zdaj naprej pri Spodnjih. Štiri roke jim bodo zagrebli, štiri oči so jim ugasnile, in to na kmetiji že nekaj pomeni.

POZOR IGRALCI HARMONIK

Izdajemo slovenske, nemške in kromatične harmonike, enako kakor si kdo želi. Popravljamo vsakovrstne harmonike, delo garantiramo, cene so zmerne. Pišite po naš cenik. Se priporočam rojakom širom Amerike za naročila. S spoštovanjem

ANTON MERVAR,
6921 St. Clair Av., Cleveland, O.

GOSPODINJA

PREMIŠLJUJE TRIKRAT NA DAN.

Premišljuje: kaj bo pripravila za zajutrek, za kosilo in večerjo. Najbolj jo pa teži to, kje si bo kupila potrebne stvari za jedila. Odgovor na to je ta: V vaši sredini je "Slovenska mesnica!"

MATH. KREMESEC

SLOVENSKI MESAR

1912 West 22nd Street

Chicago, Ill.

Phone: Canal 6319.

Pri njemu se dobi vedno najboljšo vsak dan sveže meso, suho po domačem načinu prekajeno meso in prave domače "Kranjske klobase", doma narejene po slov. receptu. Gospodinje zapomnite si to!

POZOR! NOVA GOSTILNA POZOR!

Cenjenemu slovenskemu in hrvatskemu občinstvu naznanjam, da sem pričel gostilniško obrt. Vsem Slovencem in Hrvatom se najtopleje priporočam za obilni poset. Pri meni bodo na razpolago vedno najfinejše smodke, cigarete in tobak. Poleg izbornih mehkih pižac itd. bo pri meni tudi vedno na razpolago fini prigrizek za cenjene goste.

LOUIS MAJČEN

Slovenski gostilničar

436 West 29th Street,

Chicago, Ill.

Dolžnost Slovencev v Chicagi

je, da dajo svoje perilo oprati v SLOVENSKO PRALNICO "LAUNDRIJO." Ne podpirajte več tujcev, ko imate v svoji sredi svojega lastnega rojaka, ki vodi to obrt. Kadar imate pripravljeno svoje perilo, pokličite na telefon, da pride na Vaš dom voz Slovenske pralnice. Mi peremo oblčila in vse, kar je za prati. Čistimo obleke "Dry cleaning," čistimo karpete, zavese in sploh vse, kar se da čistiti. Kadar imate kaj za prati, čistiti, ne pozabite na naše ime. Pokličite nas po telefonu.

SOUTH-WEST LAUNDRY CO.

Wet and Dry Wash

JOHN ČERNOVICH, lastnik.

255 W. 31st Street,

CHICAGO, ILL.

Telephone: Yards 5893.

KOLEDARJI!

Grdinovi, veliki stenski koledarji so sedaj vsem na razpolago. Vsaka družina ga lahko dobi v Clevelandu in okolici "ZASTONJ" in sicer vsaki čas na sledečih prostorih: V glavni prodajalni za pohištvo 6019 St. Clair, v stanovanju A. Grdina 1053 E. 62 St. za Colinwood, Nottingham in Euclid, O. pa v podružnici na 18526 St. Clair, za Newburgh in okolico pri trgovcu Jos. Jeriču na 3611 E. 81 cesti.

Kakor rečeno, koledar lahko dobite, ne da bi od vas pričakovali, da morate takrat kaj kupiti. Tudi vaši otroci jih lahko dobijo za vas, ako jim vi napišete na listek. Drugače jih pa otrokom ne damo, ker jih nekateri zlorabijo, vedno jih odnašajo, ali pa celo prodajajo.

KOLEDARJI so za bodoče leto tiskani v Slovenskem in Angleškem besedilu; vsakih je polovica. Pri naročbi za koledar, morate povedati, katerega želite, in ker je 1923. že 20. leto, odkar je bila ustanovljena trgovina za pohištvo, zato so koledarji tiskani v ta namen, v reklamo trgovine in pogrebne-ga zavoda.

Kdor pa hoče imeti koledar v druga mesta, ali ga naroči za v stari kraj, ta mora plačati vsaki koledar z poštnino 25c., ali pa \$1.00 za 5 komadov. Pišite na:

Anton Grdina

1053 E. 62nd St.,

Cleveland, O.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS.

Dva "vboga" juda, Mojzes in Samuel, sta bila nekoč gosta bogatega plemenitaša. Vse jedilno orodje je bilo iz čistega srebra. Čim bolj se je razkošno kosilo bližalo koncu, tim bolj so se abrahamovičema sline cedile, a ne po jedi, ampak po srebru. Kar videlo se jima je, da bi rajši v žep prazne žlice nesla, kot v usta polne. Ko je Mojzes opazil, da so velike žlice že izstopile iz prometa in prišle male na vrsto, je bil naenkrat tako neroden, da je svojo veliko žlico s komolcem vrgel na tla. Seveda se je strašno opravičeval in hitro sklonil, da jo pobere. Toda pretežka je bila, da bi jo mogel zopet na mizo dvigniti, mu je malo nižje v žep zginila, kar pa gostitelj ni opazil, ker je znal to prav spretno zakriti. Samuelu so začele še hujše sline teči, dasi je bil njegov želodec nabasan in miza še polna, a žep je bil prazen. Kosilo je bilo pri koncu, vstali so. Ker je pa tudi srebrna lakota iznajdljiva, je Samuel še pravočasno eno "pogruntal." Ko so se po obedu še malo zabavali, vpraša gostitelja, če mu je dovoljeno nekaj zvitega pokazati.

Kajpada mu je gospod rad dovolil. Samuel vzame v roko veliko srebrno žlico, jo dvigne kvišku, potem pa vprico obeh spusti v svoj žep. Nato pa pravi: Poglejte, če ni zdaj ta žlica v žepu mojega tovariša Mojzes ni hotel seči v svoje žep, da bi se prepričal, mu je Samuel pomagal in res privlekel je žlico iz njegovega žepa. Če je ohranil svoj zaklad, ali ga je Mojzes zanj ogoljufal zgodovina ne pove. To je gostovo, da je gostitelj ene žlice pogrešal.

Nevesta snubcu: "Oprostite gospod, jaz vas ne mislim vzeti."

Snubec: "Obžalujem, gospodična, vendar premislite še, predno se končno odločite, kakor se jih premišljuje že pet drugih, katerim sem poňudil svojo roko."

Neki munšajnar se ga je bil pošteno navlekel, nato pa v hlev zavlekel in v kotu trdo zaspal. En vol, ki ni bil vaju take muzike, kakor jo je smrčeči munšajnar znal, se je ponoči odpel in šel gledat, kaj je. Je li v svoji volovski pameti mislil, da hlapca kaj črviči, ali kaj, sočutno ga je začel lizati po obrazu. Munšajnar je bil malo preveč ginjen, da bi se popolnoma prebudil, pač pa se je naenkrat znašel pri brivcu.

"Priatelj, danes imaš pa slabo britev," je zarenčal, se obrnil okoli in smrčal dalje. . . .

Kristina častita svoji stari mami: "Ljuba stara mama. Mama in jaz vam želimo veselo in srečno novo leto. Pa mama mi je lekla, da če mi boste tolal dali, ga ne smem zgubiti" . . .

Zdravnik pacientu: "Gospod, nič drugače ne kaže, nogo vam bomo morali odrezati."

Pacijent zdravniku: "Kaj nogo mi mislite odrezati? Škoda, ravno sem si kupil fine nove čevlje, sedaj bom pa kakor pravite samo enega rabil."

Lizi, ko se je prvič s svojo mamico peljala po železnici, je pomignila konduktetu, da bi mu rada nekaj povedala.

"No kaj želiš, angelček moj?" jo prijazno vpraša konduktet.

Lizi: "Gospod, saj vam ni treba tako hitro voziti, nama z mamico se nikamor ne mudi."

J. KOSMACH.

1804 W. 22nd Str., Chicago, Ill.

Rojakom se priporočam pri nakupu raznih

BARV. VARNIŠEV. ŽELEZIA KLJUČAVNIC IN STEKLA.

Prevzamem barvanje hiš zunaj in znotraj, pokladam stenski papir.

Najboljše delo, najnižje cene.

Rojaki obrnite se vselej na svojega rojaka!